

WWF България
Ул. „Княз Борис I“ № 147
Ет. 1, ап.1
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

Изм.№
68/08.04.2026 г.
гр. София

До:

Г-н Юлиян Попов

Министър на околната среда и водите

Относно: Становище по Проект на План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия

Уважаеми господин Министър,

Обръщаме се към Вас в контекста на процедурата по предоставяне на предварителен достъп до информация относно проекта на План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия (ППЗ), заедно с доклада за екологична оценка към него, за да изразим позицията си и да споделим насоки за подобряване на документа и на резултатите от самото картографиране.

Основни препоръки относно пространствените анализи и резултатите от тях:

Както е описано в проекта на Плана: „за площите от ПЗ са въведени кратки срокове за административни разрешения за изграждане, реконструкция и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти, а така също и за извършването на оценка на въздействието върху околната среда.“ Предвид кратките срокове (една година), които ще бъдат приложими за приоритетните зони, е изключително важно пространственият анализ за идентифицирането им е да възможно най-точен и прецизен. Текущите резултати, представени в документа и чрез пространствените данни, предоставени допълнително, имат нужда от допълнително прецизиране и изчистване. В този контекст

препоръчваме пространственият анализ за Плана да бъде подобрен, като се включи:

1. Обособяване на буферни зони около зони Натура 2000 и защитени територии

Има нужда да бъдат обособени буферни зони около защитените зони от мрежата Натура 2000 (ЗЗ) и около защитените територии (ЗТ), обявени по силата на Закона за защитени територии, тъй като на много места предложените приоритетни зони за ускорено развитие (ПЗ) граничат директно с тях. Предвид съкратените процедури и недостатъчното време за извършване на пълни и качествени процедури по ОВОС и Оценка за съвместимост в приоритетните зони, е препоръчително да се приложи по-широка буферна зона около екологично чувствителни територии, спазвайки принципа на предпазливостта (например минимум 5км). Конкретното отстояние трябва да бъде прецизирано допълнително за всяка отделна зона и спрямо отделните защитени зони и територии и видовете, обект на защита. Този допълнителен анализ е задължително да бъде направен по време на екологичната оценка на Плана.

Необходимо е и да се изключи територията на природна забележителност „Водопад Бобука“ (с. Бела), която е включена в Регистъра на защитените територии на ИАОС (достъпен м. март 2026 г.). Екипът ни забеляза само този пропуск в слоя за изключване на защитените територии, но препоръчваме задължително при прецизиране и финализиране на плана да бъдат взети под внимание вече обявените ЗТ, както и такива обекти, които в момента са в процедура на одобрение.

2. Прецизиране на изключващия слой за горските територии

При справка с базата данни за горите на WWF България се забелязват пропуски – има горски територии, включени в приоритетните зони за ускорено развитие (в обособените в лилаво територии на ПЗ), макар и в проекта на Плана да е описано, че горските територии са изключващ критерий. Горски територии са идентифицирани в обхвата на Зони 13, 14, 20, 21 и други. Изключително важно е бъдещите инвестиции във вятърна енергия, които ще се случват по ускорена процедура според Закона за възобновяемата енергия, да се осъществяват извън горски територии. Съответно, този пространствен слой трябва да бъде актуализиран с актуална и изчерпателна информация за горите.

Необходимо е да се обособят буферни зони около горските територии, вкл. около горите във фаза на старост и горите с висока консервационна стойност (например минимум 5км). В някои от зоните (например Зони 1, 2, 13, 21) те се намират непосредствено до обособените в лилаво територии на ПЗ. А в приоритетна Зона 21 е идентифицирана гора във фаза на старост, включена в самата територия на ПЗ. Задължително е тя да бъде изключена от обхвата на зоната.

3. Вземане предвид на коридори на мечката в Северозападна България

Екологичните коридори за едри хищници в Западна Стара планина (Натура 2000 зоните „Искърски пролом – Ржана“ BG0001042, „Западна Стара планина и Предбалкан“ BG0001040) имат решаващо значение за дългосрочното оцеляване на кафявата мечка, както и на всички видове, които са част от нейната трофична верига. Този район, попадащ в границите на една от ПЗ и директно граничещ с идентифицираната територия за ПЗ, осигурява ключовата връзка между популациите на едрите хищници в Централен Балкан, Западна Стара планина и по-нататък – с карпатските популации на едрите хищници.

Запазването и подобряването на състоянието на тези екологични коридори е от съществено значение за поддържане на необходимия генетичен обмен на метапопулационно ниво. Това ще предотврати изолацията на отделните субпопулации на едрите хищници и ще гарантира устойчивостта на популациите в целия Балканско-Карпатски ареал.

До момента в България не е извършвана системна и последователна работа за определяне на екологичните коридори и особено на т.нар. критични сектори на свързаност – онези тесни участъци, чието запазване е жизненоважно за свободното движение на мечките и други видове. Именно тези зони са най-уязвими и същевременно най-важни за поддържането на функционална свързаност между популациите.

Днес те са под нарастващ натиск от климатичните промени, които променят структурата, качеството и пригодността на местообитанията. Допълнителен натиск оказва и развитието на нова транспортна инфраструктура, включително скоростния път Ботевград-Враца, който фрагментира ландшафта и създава бариери за движение. Тесни участъци като Искърското дефиле са особено чувствителни – всяка допълнителна намеса там може да прекъсне ключови връзки между популациите.

Приоритетните зони за развитие на вятърна енергия също предполагат изграждане на нови пътища и обслужваща инфраструктура, което допълнително увеличава риска от фрагментация. Затова опазването на екологичните коридори и критичните участъци на свързаност трябва ясно и недвусмислено да бъде отразено в Плана, като стратегически елемент за гарантиране на дългосрочната свързаност и устойчивост на популациите на едри хищници в България и региона.

Последните 3 години WWF България чрез фотокапани, обходи на трансекти за следи, прилагане на least cost path модел събра данни и в момента работи за геореферирането на няколко критични участъци от екологичния коридор в Натура 2000 зоните „Искърски пролом – Ржана“ BG0001042, „Западна Стара планина и Предбалкан“ BG0001040. Данните от анализа ще бъдат предоставени допълнително, до края на месец май.

4. Допълнително прецизиране на отстоянията за населени места и водни обекти (реки, езера, язовири)

В текущия проект на Плана в много от определените ПЗ не са изключени по-малки населени места. Това е проблем, тъй като според българското законодателство (чл. 141 от Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия) задължителното отстояние от населени места за ветроенергийни паркове е 500 м, а предвид напредващите технологии и по-високите турбини, това отстояние трябва да бъде увеличено. Отстояние в диапазона 0,7-1,2 км се използва в редица европейски държави, като конкретната стойност често се определя в зависимост от височината на вятърните турбини и приложимите изисквания за допустими нива на шум.

Забелязват се и технически грешки при определянето на ПЗ: застъпване на ПЗ със съществуващо застрояване (например в Зона 21, общ. Габрово, кв. Нова Махала), както и с езера, язовири и реки. Препоръчваме за всяка зона да се направи допълнително прецизиране, за да бъдат изключени тези територии, като се приложи и буфер около тях.

Необходимо е предложените ПЗ да бъдат засечени с актуални кадастрални данни, като за всяка зона да се направи справка и валидация на кадастралната информация с конкретните обхванати общини.

5. Добавяне на изключващ слой за прилепи

В анализа не е взет основен фактор за определяне на екологичната чувствителност на дадена територия спрямо ветроенергийни обекти – местообитанията на прилепи.

Част от териториите, граничещи с ПЗ, като защитена зона "Западна Стара планина и Предбалкан", са важни за прилепите места, включително на застрашени видове, част от Световния Червен списък на застрашените животни (IUCN Red List). Например само около Белоградчишките скали в 25 пещери са установени няколко световно застрашени видове прилепи. Като цяло, на територията на Западен Балкан, Предбалкана, Понор има множество пещери, част от които са извън Натура 2000.

Необходимо е да се интегрира изключващ пространствен слой, свързан с чувствителността на прилепите към вятърните турбини, тъй като при отсъствие на такава информация не би могло да се гарантира минимално отрицателно въздействие върху околната среда от реализирането на плана.

6. Да се опише подробно методиката, по която се стига до финалния резултат за идентифицираните ПЗ

В проекта на Плана са описани използваните входни данни и изключващите критерии за определянето на приоритетните зони, но не и подробната техническа методика, по която дадени критерии са приоритизирани. Резултатът показва пространственото припокриване между допустимите територии след изключванията и наличния мрежов капацитет, но не става ясно каква е последователността на извършените действия в ГИС среда и как са насложени всички фактори, за да се стигне до финалния резултат. Препоръчваме всички стъпки да бъдат описани подробно във финалния документ, а към пространствените данни да бъдат предоставени и всички използвани слоеве, не само финалният слой на ПЗ.

7. Допълване на критериите за потенциал на вятъра

Препоръчваме използване и на допълнителен параметър за потенциала на вятъра, а именно – плътност на мощността на вятъра. Според документа в анализа в момента е използван само критерий скорост на вятъра, а същевременно плътността на мощността на вятъра е ключов показател за оценка на ресурса и следва да се използва заедно със скоростта.

В [изследването](#) на WWF България "Базов анализ на потенциал за инсталиране на ВЕИ в нарушени и урбанизирани терени" за оценка на потенциала на

вятъра са използвани следните критерии, съгласувани с представители на ВЕИ бранша: средна скорост на вятъра $\geq 6 \text{ m/s}$ и плътност на мощността на вятъра $\geq 300 \text{ W/m}^2$, на височина 150 m.

Препоръки за Заданието за обхват и съдържание на доклад за екологична оценка (ЕО) на Плана:

8. Приоритетните зони да бъдат прегледани и обсъдени с общините, попадащи в обхвата на всяка зона

Основно изискване за процеса по картографиране на потенциала за ВЕИ и на определянето на ПЗ според обновената Директива RED III е това да се случи по координиран начин, като в процеса вземат участие всички релевантни национални, регионални и местни институции и органи, включително мрежовите оператори и електроразпределителни дружества, както и граждани, граждански организации и местни общности.

Тъй като при създаването на проекта за ППЗ не е правена широка консултация със заинтересовани страни, препоръчваме обществените консултации по процедурата на Стратегическа екологична оценка на Плана да се проведат както на национално ниво с представители от академичния, НПО и бизнес сектора, така и на местно ниво, в общините, в които има идентифицирани потенциални ПЗ. Общините са особено важен партньор в процеса по идентифициране и финално определяне на ПЗ и е необходимо те да бъдат включени активно по време на екологичната оценка на Плана, но и в последствие, при бъдещата актуализация на ПЗ.

Препоръчително е финалните ПЗ да бъдат интегрирани в общите устройствени планове на общините, както и в стратегическите планове и програми на местно и областно ниво.

9. Задълбочено изследване на всяка една от зоните в рамките на процедурата по екологична оценка на плана

Тъй като в едногодишния срок за издаване на всички разрешителни за проекти в ПЗ се включва и срокът за извършване на оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения съгласно чл. 92 от Закона за опазване на околната среда и оценка за съвместимост по чл. 31, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие, е задължително в доклада за ЕО на Плана да бъде направена качествена и детайлна оценка на

биоразнообразието и рисковете за него във всяка една отделна приоритетна зона.

Както е споменато и в предходните точки, оценка на необходимите буферни разстояния от защитени зони и защитени територии трябва да бъде извършена индивидуално за всяка зона спрямо местообитанията и видовете, които попадат в границите на зоната и/или граничат директно с предложените територии на приоритетни зони. Сухоземните екологични коридори за мечката, както и местообитанията на прилепи трябва да бъдат взети предвид при определянето на екологичната чувствителност на всяка зона.

В допълнение, при прецизирането на ПЗ, поради значителен риск за биоразнообразието, трябва да се валидира, че са изключени и:

- всички важни места за размножаване, отглеждане на малките, зимуване и миграция на видове, подлежащи на строга защита по Директива 2009/147/ЕО и Директива 92/43/ЕО, както и на мигриращи незастрашени видове птици, уязвими от изграждането и функционирането на ветрогенератори;
- крайречни зони и влажни зони с буферни зони около тях;
- други зони, не включени в горните три категории, които влизат в списъка с територии, чрез които България ще изпълни целта си за 10% строга защита, произтичаща от Европейската Стратегия за биологичното разнообразие до 2030.

Препоръчваме да се подходи чрез градиране/степенуване на идентифицираните територии във всяка приоритетна зона според степента на екологична чувствителност, като в границите на финалните ПЗ останат само терените с наистина нисък риск. Както в академичната сфера, така и в практиката се използват мултикритериални анализи, като например аналитичния йерархичен процес, който препоръчваме за надграждане на текущите резултати.

Необходимо е и да се анализира рискът и от ландшафтно замърсяване около ключови обекти на културния туризъм като Трявна, Боженци и Плачковци, Белоградчик и др.

Както при прецизирането на ПЗ сега, така и при бъдещо преразглеждане и актуализиране, е необходимо да се използват актуални и надеждни данни – пространствени такива и данни за биоразнообразието. Важно е за избраните зони да има наличен пълният набор от данни за изключващите критерии и критериите, показващи екологична чувствителност (напр. актуален начин на

ползване, наличие на застрашени растителни видове, постоянно или сезонно пребиваване на защитени животински видове и др.). Зони, за които липсва такава информация или тя е непълна или не е актуална, трябва да бъдат адекватно оценени за пригодност в рамките на процедурата по екологична оценка на Плана, вкл. чрез събиране на допълнителни данни.

10. Детайлна оценка на кумулативния ефект по време на екологичната оценка на Плана

По време на екологичната оценка на Плана трябва задължително да се отчете кумулативния ефект върху околната среда от развитието на нови мощности в рамките на ПЗ в контекста на всички вече съществуващи и планирани антропогенни дейности, вкл. на всички ВЕИ мощности. Задължително е ЕО да включва картиране на точните местоположения и мощност на всички инсталирани ФЕЦ и ВяЕЦ и всички ФЕЦ и ВяЕЦ с валидни екологични разрешителни. При събирането на тази информация е важно да се заложи механизъм за нейното периодично актуализиране в бъдеще.

Надяваме се, че препоръките ни ще бъдат взети предвид и оставаме на разположение при необходимост от допълнителни разяснения по някои от тях или предоставяне на данни (за горските територии, коридорите на мечката, нарушените терени и техния потенциал).

Лице за контакти – Стела Христова, ръководител на Програма „Климат и Енергия“, WWF България, e-mail: shristova@wwf.bg, тел. 0896730875.

С уважение,

Диана Димитрова,
Директор „Природозащитни програми“
WWF България

